

שבעת ימים פרק ראשון יומא

עין משפט נר מצוה

בז א מיי פ"ו מכלות
ס"ט ומוחה הלכה א
והלכו ו:
בב ב מיי שם ה"ג ע
טוטרע"ד ק"ר רפו
סעיף א':

גליון הש"ס

גב' בית חתמא לא
איך. כעין זה מולין קלט
ע"כ וי"ט: תוס' ד"ה איני
יודע וכו' וי"ט אדרבה
משום דמינה פליק. עין
משנת הרמב"ם ח"א סימן
מ: ד"ה חוין ב"י שבנויות
בבבש. עין לעיל ח ע"כ
מוס' ד"ה דל':

הגהות הב"ח

(א) גב' מדי טו'
ממשעו) תלמי' וי"ט
ס"א מדי כמשמעו יון
זו מקדוניה וכן עיקר:
(ב) שם ד"ה תלמי'.
וי"ט רש"י ל"ג ליה:
(ג) רש"י ד"ה נפלו טו'
נלשאר שהיה מוכדים
נפל כ"ד:

הגהות הגר"א

[א] גב' גרממא. ז"ל
גרממא (ועמ"ש ב"ר
רפ"ז דנעמי): [ב] שם
(דבר אחר) תלמי' וכן
מחקו רש"י:

מוסף רש"י

זה סילק. שם עיר
(כחובות י:).
שבאחים. גזר שבהם,
כמו שד הימין שבוה
מן השמאל (סוטה ד:).
שמשו את הארץ
כשחיותו. שמקום נגלו
מעמיק בלחן מרוב טבדו
ויכח שם כנולא וכסמח,
ולשון ש"י לא פורש לנו
מזל דמי לשמות, ונראה
לשון עמודי שש. שם
ככדים ומקום המעמד
ויכח (טו). תלמי'.
מלס הממרישה שמעלה
העפר ומעמיק בלחן
(טו). שמעניקין החמה
בקומתו. מרוב גובה
קומתו לזמה כליו זלזל
נוקב וענק נקבב שהחמה
יוזאה זו (טו). לכן
יתנם עד עת יולדה
ילדה. היטו ט' חשית.
כלמחרתמקין נקב
ענין דלעתא נלול,
ומכ"ה (מיכה ה) ועמד
ורעה נענו ה' וגו' וישבו
כי עתה יגל, ומתמקין
ויסובו מניני גלותוהו
(סנהדרין פח:). על בני
ישראל. היטו כל העולם
שכרלא מפרסונו (טו).

איני יודע אם נינה העיר הגדולה וכו'. ומימה לי אמאי לא קאמר
נמי איני יודע אם כלל העיר הגדולה כיון דמספקא ליה זרסן
ונינה שלפני פניו אם העיר הגדולה עליהו קאי כ"ש דליכא לספקין
כלל דמינה קא סליק וי"ל אדרבה משום דמינה קא סליק אם איתא
דעלה קאי לא הוה ליה לנימר היא
העיר הגדולה אלא העיר הגדולה:

חזין מלשכת פרהדרין שבה היתה
יורה. ולא תאמר ליחשוב נמי
לשכת בית אבן שבה היתה לירה
לכחן השורף את הפרה י"ל לא חשיב
אלא לשכות שבמקדש * שבנויות
בקודש אבל לשכת בית אבן זהר
הבית הוה א"י כיון דלא הוה בכל
שמה אלא אחת לכמה שנים לא
חשיב לירה: **וכי תיבא מדרבנן.**
וא"ל מ"מ אכתי תיקשי לעיל נמי גבי
לשכת פרהדרין ליגזרו טעמא משום
שלא יאמרו כהן גדול חבוש צבית
האסורים י"ל דלמאי דס"ד השמא
לשכת פרהדרין נמי מחייב ר' יהודה
מהאי טעמא ולא מטעמא דשלא
יאמרו כ"ג חבוש אבל מימה לי מאי
קאמר וכי תימא מדרבנן מכל מקום
תיקשי אכתי דרבנן אדרבנן מכ"ש
דהכא פטרי אפילו מדרבנן ועל
מחייבי אפי' מדאורייתא וי"ל דרבנן
אדרבנן לא קשה דשאינו סוכה דלית
עראי היא דבכל יכול להיות שהוה יוצא
ממנה כגון אם הוא מנעטר או ירדו
גשמים וכהנה רבות אבל לשכת
פרהדרין שהיה צמחה בקציעו' מחייבי:
דילמא

ילדי הענק * תנא אחימן מיומן שבאחים ששי שמשים את הארץ כשחיתות
תלמי שמשים את הארץ תלמי תלמים * [א] דבר אחר אחימן בנה ענת
אשר חשב * (על) יושבי תימן אם לא יסחבום צעירי הצאן אם לא ישיים עליהם נוהם מתקין לה
רבה בר עולא מאי משמע דהאי צעירי הצאן פרס הוא דכתיב * (ו) האיל אשר ראית בעל הקרנים (הוא)
מלכי מדי ופרס ואימא יון דכתיב * והצפיר השעיר מלך יון * כי סליק רב חביבא בר סורמקי אמרה
קמיה דההוא מרבנן אמר ליה מאן ליה ידע פרושי קראי מותיב תיובתא לרבי מאי צעירי הצאן
זוטרא דאחורי דתני רב יוסף תירס זה פרס אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן משום ר' יהודה
ברבי אלעאי עתידה רומי שתפול ביד פרס קל וחומר ומה מקדש ראשון שבנאוהו בני שם והחריבוהו
כשדיים נפלו כשדיים ביד פרסיים מקדש שני שבנאוהו פרסיים והחריבוהו רומיים אינו דין שיפלו
רומיים ביד פרסיים אמר רב עתידה פרס שתפול ביד רומי אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב בנויי
ביד סתורי אמר להו אין גזירת מלך היא איכא דאמרי אמר * (ליה) אינהו נמי הא קא סתרי בי כנישתא
תניא נמי הכי עתידה פרס שתפול ביד רומי חדא דסתרי בי כנישתא ועוד גזירת מלך הוא שיפלו בוגין
ביד סתורין דאמר רב יהודה אמר רב * אין בן דוד בא עד שתפשוט מלכות רומי הרשעה בכל העולם כולו
תשעה חדשים שנאמר * לכן יתנם עד עת יולדה ילדה ויתר אחיו ישובו על בני ישראל: ת"ר * כל הלשכות
שהיו במקדש לא היו להן מוזהר חוץ מלשכת פרהדרין שהיה בה בית דירה לכהן גדול אמר ר' יהודה
והלא כמה לשכות היו במקדש שהיה להן בית דירה ולא היה להן מוזהר אלא לשכת פרהדרין גזירה היתה
מ"ט דר' יהודה אמר * (רבא) קסבר רבי יהודה כל בית שאינו עשוי לימות החמה ולימות הגשמים אינו בית
אייתיביה אבבי והכתיב * (את) בית החורף על בית הקיץ * א"ל בית חורף ובית קיץ איקרי בית * סתמא לא
איקרי אייתיביה אבבי * סוכת החג בחג ר' יהודה מחייב וחכמים פוטריין ותני עלה ר' יהודה מחייב בעירוב ובמוזהר
ובמעשר וכי תיבא מדרבנן בשלמא עירוב ומוזהר איכא למימר מדרבנן אלא מעשר מי איכא למימר מדרבנן
דילמא

תוס' ישנים

ו אקטריסוף. א' כ' ג' הקונטרס. ואפילו אי גרס קטריסוף בלא אל"ף אין זו קטריסוף דגיטין [א] ועיבודין
[ב] [ג] דהאי מלך אשור הוה, וההוא דהתם מלך שבדיס. ועוד אומר רבינו הוקן דשמה י"ל ששורב בנה צנינים
דמשמע קרא אשור יקדה לניס [ועשה כג, יג], פירוש לזכר בעלי פסיעו. ואפשר שיקד זה הבנין. איני יודע אם
רסן גדולה או נינהו. אבל בכלל לא נתפסק אם לא גדולה. לפי שכן שנינו גדולה היא שבעל הספק או רסן
שבניניה מדבר הספק, אבל כלל אינו מדבר אלא מוכיחה. חוץ מלשכת פרהדרין. וא"ל הא איכא נמי לשכת כהן
השורף את הפרה שהיה צמחה מןההוא והיא היתה בקודש, כדאמרין [פרה פ"ג מ"ו] שהיו עושין כשב מהר הבית
לחר המשחה, ותנן נמי [מדות פ"א מ"ג] שער המזרחי שפיר וכל מעסקיה יולאין להר המשחה וגמרין ממילואי.
ואומר רבינו הוקן דזאיל ונתה (בטלה) [בטלה] שמה לא קחשיב. ולשכת בית אצטנים נמי דלמרינן שהיה בית דירה
לכחן גדול לא קחשיב, שלא היה שם עיקר דירה. וכי תיבא מדרבנן, מימה דלמאי לא חייב כלום דלעיל לשכת
פרהדרין לא מחייב רבי יהודה אלא גזירה שמה יאמרו כהן גדול חבוש צבית האסורין והכא מחייב מדרבנן סוכה אטו
צית. ולכא למימר דגויני נמי דקאמר לעיל גזירה לשכת פרהדרין אטו צית, דהא כמה לשכות היו שם צבית דירה
ולא גורטין כזו אטו צית. ואומר רבינו הוקן דבסוכה המסורה לכל גורטין אטו צית, אבל לשכת פרהדרין מסורה לרצון
וכשכלל לא ק' ליה יניחו מלהניח מוזהר צמחיהם, ואיניש דעלמא לא מקוין אדעמיהו שאין שם. וכי תיבא מדרבנן, מוזהר
ואכתי קשיא דרבנן דרבנן דלעיל מחייבי והכא פטרי. מיהו לא מקוין דלעיל לא משני לה.

א) לפיניו כרשי' לפא ונגיעין דף ר' מביא זה המוס' ד"ה ומני כסם רש"י גס נגמ' ה"י שם ובעיבודין אקטריסוף בלא אל"ף כתיב הוא בלא א.

אפ"י שפה אלהים לפת. שזכו פרסיים לצנות צית שני און
שכינה שורה אלא במקדש ראשון שצנה שלמה שצד מורעו של סם:
סקיסתן גווייטא וסקיסתן צרייטא. אכסמה וכסתא קאי ששמן שזה
והס מחו מוקף הריס והחילונה מקפת את הפנימית ורמוקה פנימית

חוף * מן היקף חילונה לכל צד מאה
פרסי והיקף החילונה אלפא פרסי:
מן הארץ היהא ילא. שלא להיות
צבנת דור הפלגה: **ושם אחימן וגו'.**
אליד דדריש שמהמא נקט נמי להאי:
שמיים אס הארץ כשחיתות.
והצבר (א"כ"ה ג) והשיין אחד לצדו
שורש צמיצה: **סלמים.** כשורות
הממרישה: **דבר אחר** לא גרסינן:
מעניקין אס החמה. דומה שזאורו
נוקב ועולה צמלון הקריע: **אמר**
ר' יהושע בן לוי אמר רבי גרסינן:
אמר קמיא הוה מרבנן. להא
אמקפתא דרבה זר עולא: **נפלו**
כשדיים ביד פרסיים. נלשאר * ציד
דריוש המדי וכורש הפרסי חתנו:
והלא כמה לשכות היו שם. לשומרי
הבית: **גזירה היסה.** לקמיה [ע"ז] מפרש
גזירה שמה יאמרו כהן גדול צבית
האסורים הוה חבוש: **אינו צית.**
וגבי מוזהר צבית חבוש: **ועל**
יהודה מחייב. לענין מעשר דקיימא
לן * אין הטבל מתחייב צמעשר מלאכול
ממנו אכילת עראי עד שיראה פני הבית
שנאמר * צעירי הקודש מן הבית:
צעירוב. אס פתוחה לתר שיט זה שאר
דירות אסורת על (בני) כולם אס לא
עירבה עמם: **ובמוזהר.** ואע"ג דלניה
עשויה לימות החמה ולימות הגשמים:
אלא

ששי בנה אלוש תלמי בנה תלבוש ילידי הענק שמעניקין החמה בקומתן אמר רבי יהושע בן לוי
אמר רבי עתידה רומי שתפול ביד פרס שנאמר * לכן שמעו עצת ה' אשר יעץ * (על) אדום ומחשבותיו
אשר חשב * (על) יושבי תימן אם לא יסחבום צעירי הצאן אם לא ישיים עליהם נוהם מתקין לה
רבה בר עולא מאי משמע דהאי צעירי הצאן פרס הוא דכתיב * (ו) האיל אשר ראית בעל הקרנים (הוא)
מלכי מדי ופרס ואימא יון דכתיב * והצפיר השעיר מלך יון * כי סליק רב חביבא בר סורמקי אמרה
קמיה דההוא מרבנן אמר ליה מאן ליה ידע פרושי קראי מותיב תיובתא לרבי מאי צעירי הצאן
זוטרא דאחורי דתני רב יוסף תירס זה פרס אמר רבה בר בר חנה אמר רבי יוחנן משום ר' יהודה
ברבי אלעאי עתידה רומי שתפול ביד פרס קל וחומר ומה מקדש ראשון שבנאוהו בני שם והחריבוהו
כשדיים נפלו כשדיים ביד פרסיים מקדש שני שבנאוהו פרסיים והחריבוהו רומיים אינו דין שיפלו
רומיים ביד פרסיים אמר רב עתידה פרס שתפול ביד רומי אמרו ליה רב כהנא ורב אסי לרב בנויי
ביד סתורי אמר להו אין גזירת מלך היא איכא דאמרי אמר * (ליה) אינהו נמי הא קא סתרי בי כנישתא
תניא נמי הכי עתידה פרס שתפול ביד רומי חדא דסתרי בי כנישתא ועוד גזירת מלך הוא שיפלו בוגין
ביד סתורין דאמר רב יהודה אמר רב * אין בן דוד בא עד שתפשוט מלכות רומי הרשעה בכל העולם כולו
תשעה חדשים שנאמר * לכן יתנם עד עת יולדה ילדה ויתר אחיו ישובו על בני ישראל: ת"ר * כל הלשכות
שהיו במקדש לא היו להן מוזהר חוץ מלשכת פרהדרין שהיה בה בית דירה לכהן גדול אמר ר' יהודה
והלא כמה לשכות היו במקדש שהיה להן בית דירה ולא היה להן מוזהר אלא לשכת פרהדרין גזירה היתה
מ"ט דר' יהודה אמר * (רבא) קסבר רבי יהודה כל בית שאינו עשוי לימות החמה ולימות הגשמים אינו בית
אייתיביה אבבי והכתיב * (את) בית החורף על בית הקיץ * א"ל בית חורף ובית קיץ איקרי בית * סתמא לא
איקרי אייתיביה אבבי * סוכת החג בחג ר' יהודה מחייב וחכמים פוטריין ותני עלה ר' יהודה מחייב בעירוב ובמוזהר
ובמעשר וכי תיבא מדרבנן בשלמא עירוב ומוזהר איכא למימר מדרבנן אלא מעשר מי איכא למימר מדרבנן
דילמא

רבינו חננאל

אין השכינה שורה אלא באהלי שם, ומקדש שני בנייה פריא דאתו מיפת דתני רב יוסף תירס זו פרס וכתיב בני יפת
גומר ומגוג וגו'. אמר רבי עתידה רומי שתפול ביד פרס שנה' לכן שמעו עצת ה' אשר יעץ (על) [אל] אדום ומחשבותיו
וגו', אם [לא] יסחבום צעירי הצאן. ופירש לה צעירי הצאן זוטרא דאחור. ופרסאי מנא לן דמיפת קאתו דכתיב בני יפת
גומר ומגוג כי גומר זו גרמומאי מגוג זו גינתא. מדי כמשמעו. יון זו מקדוניה. תובל זו בית איניקי. והיא גרסי' בע"ז
גבנות בית איניקי. ותירס זו פרס, ורבי יוסף תירס זו פרס. מקדש ראשון בנאוהו ישראל שהם בני שם והחריבוהו
כשדים נפלו כשדים ביד פרסיים מקדש שני שבנאוהו פרסיים כו'. אמר רב עתידה פרס שתפול ביד רומי תניא נמי כו',
דאמר רב יהודה אמר רב אין בן דוד בא עד שתפישוט מלכות הרשעה ט' חדשים בכל העולם שנאמר לכן יתנם עד עת
יולדה ילדה ויתר אחיו ישובו. ת"ר כל הלשכות שהיו במקדש לא היה בהן מוזהר חוץ מלשכת פרהדרין מפני שהיא בית
דירה לכהן גדול שבעת ימים בשנה. א"ר יהודה וכי אין שם בית דירה אלא זו בלבד כו'. ואוקמה רבא אליבא דר' יהודה
(לימות החמה ולימות הגשמים) אלא אמרו כל שהיא בית דירה [לימות החמה ולימות הגשמים] חייבת ושאינה בית דירה
פטורה שנאמר ותבתכם על מוזהרות ביתן, בתיך סתם כתיב. ואע"ג דכתיב בית החורף ובית הקיץ, בית החורף ובית הקיץ
איקרי בית סתמא לא אקרי אלא העשוי לירית ימות החמה וימות הגשמים. ומותיב אבבי סוכת החג בחג ר' יהודה מחייב
וחכמים פוטריין. ותני עלה ר' יהודה מחייב בעירוב ובמוזהר ובמעשר. כלומר בית הוא דהא קי"ל אין חייב בעירוב אלא
בית וכן במוזהר. והפירוט נמי אינו חייבן במעשר עד שיראו פני הבית. ואם האמר מדרבנן חייב

א) לפיניו כרשי' לפא ונגיעין דף ר' מביא זה המוס' ד"ה ומני כסם רש"י גס נגמ' ה"י שם ובעיבודין אקטריסוף בלא אל"ף כתיב הוא בלא א.